

ЗА КНИГАТА, ИЗДАТЕЛСКИЯ БИЗНЕС И РОДНОТО КНИГОИЗДАВАНЕ

Едно интервю на проф. д.ик. н. Стоян Денчев –
ректор на УниБИТ и директор на списание „Издател“,
с г-н Веселин Тодоров – председател на Асоциация *Българска книга*
и изпълнителен директор на столичното издателство „Сиела“

Г-н Тодоров, вие ръководите важна браншова структура, свързана с книгата и печатните комуникации. За читателите на сп. „Издател“ бихте ли споделили малко повече относно нейната организация, дейност, приоритети?

Асоциация *Българска книга* е единствената браншова организация на книгоиздателите, книготърговците и литературните агенти в България. Всички големи издателства с оборот над 500 хиляди лева и почти всички средно големи, с над 250 000 лв., са наши членове. На практика нашите около 110 членове са половината от всички издателства в България.

Приоритетно АБК се занимава със защита на интересите на издателите и търговците във всички аспекти – авторски права, борба с пиратството, законодателни инициативи в областта на образованието, библиотечното дело, данъците, събиране на компенсационни възнаграждения и др. Ние сме организатори на всички големи книжни изложения и фестивали.

На нашите читатели ще е полезно да научат повече за международните контакти на АБК, например като член на Федерацията на книгоразпространителите в Европа и на Федерацията на европейските книгоиздатели...

АБК членува едновременно във Федерацията на европейските издатели и Федерацията на книгоразпространителите. В повечето европейски държави местните асоциации са разделени, но ние държим на единството ни и на възможността да решаваме нормално възникващите спорове между търговци и производители вътре в организацията. За целта сме разработили и приели Етична харта и се грижим за стриктното ѝ спазване. Членуването в европейските ни структури е обвързано с влизането на съответната страна в ЕС, като ние бяхме приети едновременно с влизането на България през 2007 г., много преди румънските колеги. Работим по много общи проекти с другите асоциации, включително общоевропейските проекти ARROW за идентифициране на права върху вече издадени книги и TISP за насърчаване на партньорството между книгоиздателската и ИТ индустрии. Колкото и странно да е, проблемите в Западна Европа и в България са идентични и работим в пълен синхрон. Основно се занимаваме с редуциране на ставката по ДДС за книгите, защитата на авторските права в интернет и стимулиране на издаването на електронни книги.

Как АБК организира националните и международни участия на своите асоциирани членове и кои български изда-

телства представят страната ни на международни панаири на книгата и други прояви в Европа и по света?

АБК организира всички големи национални изложения, включително панаири на книгата в София, Алеите на книгата във Варна, Пловдив, София, Бургас и по-инцидентно в други градове. Ограничението до по-големите градове е обусловено най-вече от неговия персонал на АБК. Всички национални представителни щандове на България на международни изложения също се организират и основно финансират от АБК. Задължително участваме всяка година на най-големия световен панаир във Франкфурт, често организираме участия в Лайпциг, Болоня, Лондон, Москва и в други световни столици.

Има ли книгата бъдеще в своя хартиен вариант или все по-често ще се налага да влиза в паралелната реалност съвместно с електронните си еквиваленти?

Ние правим големи усилия за насърчаване на електронно издаване, доколкото то е поизгодно за издателите, които не трябва да правят вложения в печат, поддържане на големи складове и транспортни разходи. Засега обаче повечето читатели остават привърженици на хартиения вариант и делът на електронните книги в България не може да достигне 1%. Допълнителен проблем е честият отказ на световните литературни агенции да дават права за електронно издаване. Така се получава, че има търсене на преводни книги, което ние нямаме право да удовлетвори и така стимулираме пиратството.

Как оценявате равнището на съвременното българско книгоиздаване? Какви процеси и тенденции се наблюдават? Ще инициира ли АБК законодателни инициативи за данъчни облекчения върху книгата и насърчаването на родното книгоиздаване? И къде сме ние в

общия европейски контекст на издателския бизнес, на четенето и разпространението на книжна продукция?

Ние имаме книгоиздаване на световно ниво. Годишно се издават над 7000 нови заглавия, общият оборот е над 150 млн. лв., като оборотът от книги без учебниците е близо 100 млн. лв. Полиграфично ние издаваме същите книги, каквито се четат в Западна Европа например. Добре ще е да се засили още присъствието на българските автори, каквато тенденция вече наблюдаваме. След проведено и съфинансирано от АБК мащабно проучване на читателските практики преди няколко месеца, можем да кажем, че интересът към четенето се увеличава, но твърде бавно. Най-много четат хората във възрастта 20–40 години, най-малко – над 60-годишна възраст. За съжаление все още има около 20% от населението, които никога не са чели книги. Тук е необходима помощ и от държавата, това са хора, които в своя житейски път не са се сблъскали с книгата и трябва да се положат големи усилия да предизвикаме техния интерес.

АБК от много години се бори за приемане на редуцирана ставка на ДДС върху книгите. Засега без успех. Ние и Дания сме единствените европейски държави, в които няма преференция. За съжаление получаваме положителни становища от всяка опозиционна партия, но когато влязат във властта веднага приоритизират проблеми като събираемост, трудност при управлението на различни ставки и др. Имаме успехи в други направления – очакваме всеки момент да бъде обнародван новият стандарт за библиотеките, по силата на който ще трябва да се финансира закупуването на 0,1 книги на човек. Това прави 700 000 нови издания, влизащи в библиотеките през следващата година. Добре е да започне отпускане на средства за издаване на български автори в чужбина, което сега става съвсем инцидентно. Това е практика във всички европейски държави, дори такива със

световни езици като Франция. Общата ни визия е, че директни субсидии за книгоиздаването не би било добра практика и всеки трябва да си прави сметката как да развива бизнеса си и как да го поддържа печеливш.

Вие сте изпълнителен директор на издателство „Сиела”, което е със солиден авторитет и маркетингова книгоразпространителска мрежа. Бихте ли ни разказали за ваши издания и поредици, с които насърчавате родните писатели и въобще българските автори?

„Сиела“ е най-големият издател на български автори. Близо 3000 са писателите и преподавателите, издадени за периода от 24 години на съществуване на книгоиздателската ни дейност. Между другото в момента отбелязваме 30 години от създаването на *Норма*, която е част от дружеството *Сиела Норма АД*. Ние сме и една от двете най-големи книжарски вериги в България.

Много се радвам, че вече е възможно български писател да се издържа основно от писане. Това е възможно за най-добре продаваните съвременни български писатели. Добре е да си спомним от историята, че дори големите ни класици по-скоро са се препитавали с други дейности и са успявали да отделят от свободното си време за писане.

Сред акцентите ни в момента можем да посочим новите произведения на най-популярните български писатели Иво Сироматов, Михаил Вешим, Калин Терзийски и Алек Попов, актуална публицистика като „Гечна дружба” на Иво Инджев и „Тайните операции, които промениха света” от ген. Тодор Бояджиев; развлекателни книги като „101 отбивки” на Иван Михалев и Елина Цанкова и луксозното издание с над 880 цветни фотографии „България. Природа, човек, цивилизации“. Сред преводните ни издания са знакови романи като „Светлината, която не виждаме” на Антъни Доер, актуален носител на *Пулицър*, знакови детски книги като „Котарак шапкарак” на д-р Сюс, новите Макс и Мориц – „Майлс и Найлс: Пакостниците”.

Освен известните ни поредици, ние се гордеем с инициативи в подкрепа на българските автори като много популярния ни курс по творческо писане, както и проведеният през миналата година конкурс за неиздаван български роман, минал при небивал интерес. Участваха над 400 ръкописа. Това доведе и до поканата от БНТ за партньорство в уникалния телевизионен формат „Ръкописът”. Може да очаквате през есента едно интелектуално реалити, много различно от сега излъчваните масови формати. Така, със съвместните усилия на националната медия и *Сиела*, ще можем да популяризираме писателския труд и постиженията на младите писатели.

ABOUT THE BOOK PUBLISHING BUSINESS AND BULGARIAN BOOK PUBLISHING

Prof. Stoyan Dentchev, Dr. Habil

Abstract

An interview of Professor Doctor of Economic Sciences Mr. Stoyan Dentchev – Rector of University for library studies and information technologies and director of magazine IZDATEL (“Publisher”), with Mr. Veselin Todorov – President of Bulgarian Association Book and executive director of publishing house “Ciela” – Sofia. On problems of contemporary book publishing in Bulgarian.

